

Els poetes desfilen pel Palau de tres en tres en la nit que tanca el festival de poesia de Barcelona



La veu profunda de Gassan Zaqtan va captivar els assistents al Festival Internacional de Poesia

JOSEP LOSADA

Tots els sons d'un mar

Ada Castells
BARCELONA

La subtilesa dels jocs de llum i les veus dels poetes omplen el Palau de la Música en la 21a edició del Festival Internacional de Poesia.

Un micro amb un faristol i una butaca a cada flanc. Això és tot el que cal per sentir poesia. Víctor Obiols, que s'estrena com a poeta organitzador del festival, presenta el primer torn de cinc poetes. Primer sorprèn el públic amb un poema de Segimon Serrallonga, a qui dedica el festival en el tercer aniversari de la seva mort. Hi ha qui busca els versos en el llibret que ens han lliurat per anar seguint les paraules dels poetes. No hi és.

Després de la presentació, obre foc, com ja és habitual, la veu més jove: Nicole d'Amonville, una salvadorenca del 1967 que viu a Barcelona. No cal que el públic encengui encara les llanternes que els servirán per llegir el llibret amb les traduccions dels poemes al català. Ella recita en castellà, però com que és l'inici de l'acte hi ha qui prova el seu llumet i s'entreté a llegir el currículum de la poeta. Ha traduït Joan Brossa, Pere Gimferrer i Miquel Bauçà, i també Shakespeare,

Mallarmé i Dickinson. El seu primer llibre publicat és ben recent: *Acanto* (Lumen).

El segon a actuar és el palestí Gassan Zaqtan. La platea del Palau sembla una constel·lació de llums per entendre la llengua àrab del poeta, però molts prefereixen escoltar el so de les paraules, la veu profunda acompanyada d'unes mans que parlen. Quan arribin a casa, ja en llegiran el significat i s'adonaran que els seus versos parlen de la vida quotidiana dels palestins i de la seva terra ocupada.

La tercera intervenció tampoc no demana llanternes. Qui apareix és Margarita Ballester, nascuda a Barcelona però que ens arriba com a representant de les Illes. Tant se val. Se l'entén sense necessitat de llibret perquè ens parla amb el saber d'una dona tossuda, lluitadora, amant del maig i el juny. Quan acaba, seu obedient a la butaca que li ha cedit la primera participant, i surt a l'escenari Carlos Marzal, que és de València i fa poemes en castellà i tradueix poetes catalans com Enric Sòria, Pere Rovira i Miquel de Palol.

Tanca aquesta primera ronda de veus mediterrànies una de les estrelles de la nit. És el dramaturg, novel·lista i poeta nascut al Tadjikistan Timur Zulfikàrov, que amb una hipnòtica cantarella ens ofereix un lament desatès. Acompanya la força de cada síl·laba amb el balanceig d'una mà. Molts deixen la llanterna per mirar-lo.

Segona part: torna Obiols

per presentar la resta de la *troupe*. La mexicana María Baranda comença el llarg poema que encetarà amb una pregunta: "¿Qué son, Dylan, esos sonidos que se oyen / desde el blanco bosque / de tu boca de agua?".

Quan esgota els seus minuts entra un dels més esperats de la nit, Jaume Sisa, i el Palau, encara que sense llanternes, es torna més galàctic. El cantautor, poeta per un dia, sap que no pot cantar. Són servituds de ser *elevat* a la categoria de poe-

La platea del Palau de la Música semblava una constel·lació de llanternes per llegir els poetes que reciten en rus, àrab, anglès i grec

ta, adhoc a il·lustre representant de les nostres lletres en la nit més internacional de poesia de l'any. Sisa, naturalment, no decep i ja d'entrada es guanya el públic tot jugant amb el micròfon. Qui té taules, en té, com a cantautor i com a poeta.

L'àrab, la tercera llengua a Barcelona, es torna a sentir amb Muhàmmad Bennis, del Marroc, que embriaga els assistents amb els seus versos influïts per la poesia suffi: "Ombres confoses / que espurnegen, / tènues, / d'un estel que m'és afable de nit / i que s'amaga". El grec ens el porta la veterana acadèmica

Kiki Dimoula, un dels noms més reconeguts de la poesia hel·lènica actual. Per acabar, el degà de la nit recita en anglès. Els més cosmopolites del públic i els qui ho fan veure no encenen la llanterna per sentir Edward Kamau Brathwaite, de Barbados. Les seves imatges ens duen a un Carib més profund que el de les postals.

Una setmana al complet

Amb la seva veu i els posteriors aplaudiments es tanca una setmana de nou dies en què gairebé 200 poetes han recitat en parcs, places i palaus. De les sessions més exitoses cal destacar l'homenatge a Palau i Fabre, que va suposar el tret de sortida de la Setmana de Poesia; el record a Juan Eduardo Cirlo, a la Capella de l'Hospital; els *after hours* dedicats als joves poetes; el recital de Jesús Lizano en un matí primaveral al Parc de Cervantes; la gran trobada de titellaires a Sant Felip Neri, i la lectura de Josep Maria Pou, dedicada a Martí i Pol, que malgrat la pluja va reunir 350 persones.

Una de les novetats d'aquest any que ha tingut una rebuda més positiva ha estat la Revista Caminada, que va dur d'excursió per Ciutat Vella als qui es volien deixar guiar per les veus més trencadores de la poesia actual. Com a veus convidades, els gal·lecs, marroquins, mexicans, andalusos i gal·lesos han acompanyat els poetes catalans en aquest afany per transformar la ciutat en un espai poètic durant uns dies de maig.

EL COMENTARI

'Hazañas bélicas'

IGNASI ARAGAY

La celebració a Moscou dels seixanta anys de pau després de la derrota nazi amb una nostàlgica i monumental desfilada militar exsoviètica m'ha recordat quan era petit i m'escapava a veure els tancs franquistes a la Diagonal, contrariat per una barreja d'admiració -ai, l'èpica militar de les pel·lícules!- i de rebuig pel que sentia dir a casa, on érem catalanistes, esclar. Aquells eren els enemics, però tenien uns canons xulíssims.

Sempre ha estat relativament fàcil impactar la imaginació infantil amb heroïsmes de bons i dolents, i si hi ha algun raig de sang pel mig, què hi farem. Tinc un cosí, pacífic i amant de la bona vida, que de llegir i dibuixar *Hazañas bélicas* amb els anys ha passat a col·leccionar, restaurar i vendre a tot el món per Internet cascos alemanys de la Segona Guerra Mundial. Es veu que és un negoci fabulós i ell hi té la mà trencada. Pel que s'ha vist a la capital russa, potser podria ampliar mercat cap a l'est.

Tant el llibre de Josep M. Torres Ribé sobre la brutalitat militar borbònica abans, durant i després del 1714 -*Felip V contra Catalunya*- com el d'Antoni Simon al voltant del bel·licós segle XVII català, amb un país ocupat pels exèrcits francès i castellà -*Construccions polítiques i identitats nacionals. Catalunya i els orígens de l'Estat modern espanyol*-, a banda de l'interès històric i polític, ple de lliçons per al present, han excitat la part infantil que dec conservar en algun raconet, plena de fantàstiques batalletes amb soldats de totes mides, formes i colors.

Deu ser per això que sempre m'ha semblat un absurd excés de zel intentar aïllar la canalla en un fictici món de flors i violes i romaní. Una cosa són les PlayStation que vessen violència i una altra anar a fer punteria amb les escopetes de balins a les fires del poble o que el tió els cagui una capa i espasa. Sincerament, em fa molt més mal als ulls veure els líders occidentals, tan amples, avançant amb la seva assistència la parada militar del Putin, que no un nen empaitant el seu germà pel passadís de casa, sublimant la part agressiva que tots portem en un joc de guerres imaginàries. Perquè les guerres sempre haurien de ser imaginàries, de joguina.